

تأثیر اجرای پروژه های نفت و گاز بر حجم و توزیع جمعیت (در منطقه گازی پارس جنوبی)

ابراهیم رشیدی^۱ و محمدرضا محسنی^۲

چکیده

تأثیر شرایط و امکانات متفاوت زیستی، جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بر توزیع و ترکیب و ساختار جمعیت های انسانی از موضوعات مورد علاقه و توجه جمعیت شناسان می باشد. بررسی حاضر نحوه تأثیر گذاری سرمایه گذاری های مربوط به نفت و گاز بر توزیع و ترکیب جمعیت در ناحیه نفتی پارس جنوبی واقع در استان بوشهر را مورد مطالعه قرار داده است. بدین منظور جمعیت چهار شهرستان دشتی، کنگان، جم و دیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

بررسی و تجزیه و تحلیل جمعیت در سه قسمت انجام گردید. در قسمت اول به بررسی ساخت، ترکیب و توزیع جمعیت منطقه و تحولات آن در دهه گذشته (سرشماری ۷۵ تا سرشماری ۸۵) پرداخته ایم. افزایش شدید در شاخص های نسبت شهرنشینی، تراکم نسبی، حجم و درصد گروه فعالین (۶۴-۱۵ ساله ها)، نسبت جنسی، و کاهش نسبت بستگی یا بار تکفل و برهم خوردن تعادل در نسبت جنسی گروه های سنی فعالین اتفاقاتی است که در مورد جمعیت این منطقه رخ داده است. که تقریباً تمام آنرا می توان به حساب تغییرات جمعیتی ناشی از مهاجرت گذاشت که بر اثر جاذبه های شغلی ناشی از سرمایه گذاریها در صنعت نفت و گاز منطقه به وقوع پیوسته است.

در قسمت دوم گزارش وضع حرکات جمعیت منطقه شامل حرکات طبیعی و حرکات مکانی مورد بررسی قرار گرفته است. وقوع نرخ خالص مهاجرت ۴/۵ درصدی نیز از عوارض حتمی سرمایه گذاریهای مزبور می باشد.

در انتهای گزارش به پیش بینی جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه تا افق ۱۴۰۵ پرداخته ایم. با عنایت به اینکه شاخص مهاجرت تأثیر قطعی بر حجم و ترکیب جمعیت در این منطقه خواهد داشت، پیش بینی جمعیت براساس سه پیش فرض انجام شده است. فرض اول، قطع سرمایه گذاریها و عدم تحقق برنامه های توسعه، فرض دوم تحقق ۵۰٪ برنامه های توسعه منطقه ای، و فرض سوم، تحقق کامل برنامه های توسعه و سرمایه گذاریها، بدین ترتیب با فرض سوم، جمعیت ۲۵۱۰۲۵ منطقه در سال ۱۴۰۵ به حدود نیم میلیون نفر خواهد رسید.

واژگان کلیدی

توزیع جمعیت، ترکیب جمعیت، تراکم نسبی، نسبت جنسی، نسبت بستگی، مهاجرت، رشد طبیعی جمعیت

۱- مدیر کل دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی سازمان ثبت احوال و کارشناس ارشد جمعیت شناسی

۲- کارشناس ارشد جمعیت شناسی

مقدمه

از بدو تشکیل کره زمین هیچگاه تمام نقاط آن شرایط و وضعیت یکسانی نداشته است. بهنگام خلق بشر و حضور وی بر روی زمین، اشرف مخلوقات خداوندی با استفاده از قوه دراکه خود به دنبال مکانی بوده است که زندگی بهتری داشته و اصول و شرایط اولیه بقاء خویش را فراهم نماید. (امنیت - تأمین غذا - مسکن مناسب). بدین ترتیب در طول تاریخ زندگی بشر بر روی کره زمین هیچ وقت حضور و پراکندگی وی در تمام مناطق جهان یکسان نبوده و نیست و نخواهد بود. وجود شرایط متفاوت و متغیر طبیعی و موانع یا امکانات زندگی انسانی باعث گردیده است برخی از مناطق برای وی مناسب و برخی دیگر نامناسب جلوه نموده و در نتیجه اجتماعات خود را در مناطقی که توان حفاظتی و تأمین مسکن و غذای وی را فراهم می نمود تشکیل دهد. ظهور و بروز تمدن های پر شکوه در طول تاریخ با نقشه جغرافیایی طبیعی زمین انطباق و تقارن دارد.

علاوه بر شرایط و امکانات طبیعی، برخی شرایط و امکانات به صورت مصنوعی و قراردادی توسط بشر ایجاد که بطور خواسته و ناخواسته اجتماعات بشری را به آن مناطق گسیل می دهد. بروز این شرایط که بیشتر در قرون اخیر و همزمان با صنعتی شدن جوامع و انفجار جمعیت رخ نموده است باعث گردیده که توزیع و باز توزیع جمعیت در مناطق مختلف کشورها علاوه بر اینکه تابع شرایط جغرافیایی و آب و هوایی باشد، از الگوهای دیگری همچون تصمیمات و شرایط سیاسی، اقتصادی، صنعتی، فرهنگی و اجتماعی پیروی نماید. کشور ما نیز از این قاعده مستثنی نبوده و نمی باشد. بدین ترتیب ملاحظه می گردد که برخی مناطق علی رغم دارا نبودن شرایط آب و هوایی مناسب، به لحاظ وجود شرایط دیگری همچون صنعت، گردشگری، و .... حجم عظیمی از جمعیت را بخود جذب نمودند.

موضوع توزیع و باز توزیع جمعیت در مناطق مختلف کشور از موضوعات مهم مد نظر و مورد توجه جمعیت شناسی می باشد. مطالعه چگونگی این باز توزیع ها (مخصوصاً در مواقعی که ناشی از شرایط غیر طبیعی است)، موقعیت جمعیتی این مناطق و نیز مناطق مبداء مهاجر فرست را روشن نموده، تصویری از ترکیب و ساختمان جمعیت مبداء و مقصد در اختیار قرار می دهند و شناخت این ترکیب و ساختمان و حجم شرایط را برای برنامه ریزی بهتر و صحیح فراهم خواهد نمود.

استان بوشهر و منطقه پارس جنوبی یکی از مناطقی است که بخاطر شرایط خاص (منابع عظیم نفت و گاز)، سرمایه هنگفتی را بخود جذب نموده و ایجاد شرایط صنعتی، و جذب نیروی انسانی و جمعیت را باعث گردیده است. در گزارش حاضر که بررسی ساختار جمعیتی این منطقه و اختصاصاً شهرستانهای دشتی، کنگان، جم، و دیر پرداخته ایم، سعی نموده ایم ساختمان فعلی جمعیت این منطقه و تحولات جمعیتی آنرا در دو دهه گذشته بررسی نموده و با توجه به شرایط بوجود آمده ناشی از سرمایه گذارهای مرتبط با نفت و گاز و ایجاد پروژه های صنعتی مربوط به آن، اقدام به پیش بینی و برآورد جمعیت منطقه تا افق ۱۴۰۵ نماییم.

«ساخت، ترکیب و توزیع جمعیت»

۱- توزیع منطقه ای جمعیت:

منطقه مورد مطالعه شامل چهار شهرستان به نامهای دشتی، دیر، کنگان و جم بوده که سهم جمعیتی هر کدام از آنها در سال های ۷۵ و ۸۵ در جداول شماره ۱ و ۲ نشان داده شده است. (در سال ۷۵ شهرستان جم یکی از بخشهای شهرستان کنگان بوده که در دهه اخیر

تفکیک و مستقل گردیده است. با توجه به حالت گذشته نگر شرح و توصیف جمعیتی حاضر و عدم تفکیک آمارهای وقایع حیاتی و سایر شاخص های جمعیتی این دو شهرستان تا سالهای اخیر، در قسمت هایی از این گزارش، شهرستانهای کنگان و جم در یک قالب مورد توصیف و تحلیل قرار گرفته اند. ولی با توجه به تفکیک شهرستان جم، در حال حاضر در هنگام پیش بینی ها و برآورد جمعیت برای سالهای آینده (بخش دوم)، جمعیت این شهرستان بصورت جداگانه، البته با همان شاخصهای شهرستان کنگان و جم، مورد پیش بینی قرار گفته است.

جدول شماره ۱: توزیع جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه در سال ۱۳۷۵

شهرستان	جمعیت	نسبت جمعیت به کل منطقه	نسبت جمعیت به کل استان
دشتی	۶۹۳۵۰	۳۶/۷	۹/۳
کنگان و جم	۷۸۳۱۸	۴۱/۳	۱۰/۵
دیر	۴۱۹۸۶	۲۲	۵/۶
جمع	۱۸۹۶۵۴	۱۰۰	۲۵/۵

منبع :- مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵، شناسنامه آبادیهای استان بوشهر.

- مرکز آمار ایران، درگاه ملی آمار، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵ استان بوشهر.

جدول شماره ۲: توزیع جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه در سال ۸۵

شهرستان	جمعیت	نسبت جمعیت به کل منطقه	نسبت جمعیت به کل استان	افزایش جمعیت نسبت به سال ۷۵	
				درصد افزایش	نرخ رشد سالانه
دشتی	۷۴۸۹۸	۲۹,۸	۸,۶	۸,۰	۰/۸
کنگان	۸۸۹۱۳	۳۵,۴	۱۰,۳	۶۲,۸	۴/۹
جم	۳۸۵۷۸	۱۵,۴	۴,۵	۶۲,۸	۴/۹
دیر	۴۸۶۳۶	۱۹,۴	۵,۶	۱۵,۸	۱/۵
جمع	۲۵۱۰۲۵	۱۰۰,۰	۲۹,۰	۳۲,۴	۲,۸

منبع :- مرکز آمار ایران ، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵ ، شناسنامه آبیادهای استان بوشهر .
- مرکز آمار ایران ، درگاه ملی آمار ، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵ ، www.aci.org

همانطور که در جدول شماره ۱ ملاحظه می گردد در سال ۷۵ بیشترین حجم جمعیت در شهرستان کنگان و جم با ۴۱,۳ درصد ساکن قرار داشته و این شهرستان ها ۱۰/۵ درصد جمعیت کل استان را شامل می شده اند. پس از کنگان شهرستان، دشتی با ۳۶/۷٪ و دیر با ۲۲٪ قرار دارند. ناحیه مورد مطالعه بیش از یک چهارم جمعیت کل استان بوشهر را در خود جای داده است. نسبت جمعیتی شهرستان های مورد مطالعه به کل استان در سال ۸۵ افزایش داشته و به ۲۹٪ بالغ شده است. البته در این مدت نسبت شهرستان دیر ثابت مانده و نسبت شهرستان دشتی دارای کاهش و شهرستان های کنگان و جم از افزایش نسبت جمعیتی

برخوردار بوده اند. نرخ رشد متوسط جمعیت در فاصله سال ۷۵ تا ۸۵ در شهرستان های کنگان و جم با ۴/۹٪ بیشتر از نرخ منطقه و استان بوده است.

ایجاد جاذبه های جمعیتی از جمله فراهم آمدن امکان اشتغال و کار را مهمترین عامل افزایش جمعیت منطقه می توان بحساب آورد. مورد انتظار است؛ تداوم سرمایه گذاری ها و فعالیت های اقتصادی در صنعت نفت و گاز منطقه همچنان ضریب و توان جذب جمعیتی این ناحیه از کشورمان را بالا نگه دارد.

۲- توزیع مکانی جمعیت

از مجموعه ۲۵۱۰۲۵ نفر ساکن مورد مطالعه در سال ۸۵ تعداد ۱۲۸۸۹۰ نفر ساکن شهرها بوده اند که ۵۱/۳ درصد از کل جمعیت را شامل می شود. و این در حالی است که درصد مزبور در سالهای ۶۵ و ۷۵ بترتیب ۳۰/۵٪ و ۴۱/۳٪ بوده است. همانطور که در جداول شماره ۳ و ۴ ملاحظه می گردد در سال ۷۵ بیشترین حجم جمعیت شهرنشین در شهرستان دیر با ۵۹/۳ درصد زندگی میکرده اند، درصد مزبور در سال ۸۵ به ۵۹/۵٪ افزایش یافته و در این مدت شهرستان های دشتی به ۵۹/۵٪ و کنگان به ۴۷/۸٪ افزایش میزان شهرنشینی داشته اند. با توجه به چشم اندازهای رشد و توسعه صنعتی در منطقه بر اثر سرمایه گذاریهای عظیم در بخش نفت و گاز شاهد افزایش چشمگیر درصد شهرنشینی در منطقه و مخصوصاً شهرستان کنگان و جم در آینده خواهیم بود.

همانطور که در جدول شماره ۵ ملاحظه می شود؛ مناطق مورد مطالعه کلاً دارای ۹۷۱۷/۴۴ کیلومتر مربع مساحت می باشد که با توجه به جمعیت سرشماری شده سال ۸۵ تراکم نسبی جمعیت در سال ۸۵ برابر با ۲۵/۸ نفر در کیلومتر مربع بدست می آید. این رقم از تراکم نسبی جمعیت کل استان بوشهر (یعنی ۳۹ نفر در کیلومتر مربع)، ۱۳/۲ درصد کمتر است. در بین شهرهای مورد مطالعه، شهرستانهای کنگان و جم با تراکم ۵۰/۷ نفر بالاترین تراکم را به خود اختصاص داده که نسبت به سال ۷۵ از ۶۳٪ رشد برخوردار بوده و بالاتر از تراکم نسبی استان می باشد. پیش بینی می شود این نسبت در آینده نیز بر اثر افزایش حجم مهاجرین و در نتیجه افزایش حجم جمعیت منطقه ناشی از توسعه صنعتی، افزایش یابد.

جدول شماره ۳: توزیع جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه در سالهای ۷۵ و ۸۵ بر حسب محل سکونت

شهرستان	سال ۱۳۷۵		سال ۱۳۸۵	
	جمعیت شهری	جمعیت روستائی	جمعیت شهری	جمعیت روستائی
دشتی	۳۲۵۶۷	۳۶۷۸۳	۴۴۵۳۷	۳۰۳۶۱
کنگان و جم	۲۰۹۵۹	۵۷۳۵۹	۵۵۴۱۷	۷۲۰۷۴
دیر	۲۴۸۸۱	۱۷۱۰۵	۲۸۹۳۶	۱۹۷۰۰
کل	۷۸۴۰۷	۱۱۱۲۴۷	۱۲۸۸۹۰	۱۲۲۱۳۵

منبع :- مرکز آمار ایران ، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵ ، شناسنامه آبادیهای استان بوشهر .

- مرکز آمار ایران ، درگاه ملی آمار ، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵ www.aci.org

جدول شماره ۴: توزیع جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه در سالهای ۶۵ الی ۸۵ بر حسب محل سکونت

شهرستان	درصد شهرنشینی در سال ۶۵	درصد شهرنشینی در سال ۷۵		درصد شهرنشینی در سال ۸۵	
		نسبت ۷۵ سال به ۶۵ سال	درصد تغییر	نسبت ۸۵ سال به ۷۵ سال	درصد تغییر
دشتی	۳۲٫۲	۴۷	۴۶٫۰	۵۹٫۵	۲۶٫۶
کنگان	۳۶	۲۶٫۸	-۲۵٫۶	۴۷٫۸	۷۸٫۴
جم	۳۱	۲۶٫۸	-۱۳٫۵	۳۳٫۵	۲۵٫۰
دیر	۳۱	۵۹٫۳	۹۱٫۳	۵۹٫۵	۰٫۳
کل	۳۰٫۵	۴۱٫۳	۳۵٫۴	۵۱٫۳	۲۴٫۲

منبع :- مرکز آمار ایران ، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵ ، شناسنامه آبادیهای استان بوشهر .

- مرکز آمار ایران ، درگاه ملی آمار ، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵ www.aci.org

جدول شماره ۵: تراکم نسبی جمعیت ناحیه مورد بررسی در سالهای ۷۵ و ۸۵

شهرستان	مساحت (کیلومتر مربع)	تراکم نسبی در سال ۷۵	تراکم نسبی در سال ۸۵	درصد تغییر تراکم نسبی ۸۵ سال به ۷۵ سال
دشتی	۴۹۰۴/۳۲	۱۴٫۱	۱۵٫۳	۸٫۵
کنگان و جم	۲۵۱۳/۱۴	۳۱٫۱	۵۰٫۷	۶۳٫۰
دیر	۲۲۹۹/۹۸	۱۸٫۳	۲۱٫۱	۱۵٫۳
کل	۹۷۱۷/۴۴	۱۹٫۵	۲۵٫۸	۳۲٫۳

منبع :- مرکز آمار ایران ، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵ ، شناسنامه آبادیهای استان بوشهر .

- مرکز آمار ایران ، درگاه ملی آمار ، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵ www.aci.org

۳- توزیع جمعیت بر حسب جنس

در سال ۷۵، در برابر هر ۱۰۰ نفر زن، ۱۰۱/۱ نفر مرد در شهرستانهای مورد مطالعه ساکن بوده اند. این نسبت در شهرستان دشتی دارای کمترین مقدار (۹۷/۸ نفر) بوده است که نشان از بالاتر بودن موازنه خالص مهاجرت به نفع مهاجرفرستی مردان در سنین کار این شهرستان دارد. به هر حال در سال ۸۵ به علت ایجاد فرصت های شغلی و نیز امید به آینده و بازار کار، مهاجرت نیروی کار به خارج از منطقه کاهش پیدا کرده و این ناحیه به منطقه ای مهاجر پذیر تبدیل گردید. این امر موجب افزایش نسبت جنسی به ۱۲۷٫۲ نفر شده است. تأثیرگذاری حجم عظیم مهاجرین (بخصوص نیروی کار که غالباً شامل مردان می شود) بر شاخص و نسبت جنسی جمعیت کنگان و جم کاملاً هویدا است.

جدول شماره ۶: توزیع جمعیت ناحیه مورد بررسی بر حسب جنس در سال های ۷۵ و ۸۵

درصد تغییر نسبت جنسی سال ۸۵ به سال ۷۵	سال ۱۳۸۵			سال ۱۳۷۵			شهرستان
	نسبت جنسی در سال ۸۵	تعداد زنان	تعداد مردان	نسبت جنسی در سال ۷۵	تعداد زنان	تعداد مردان	
۲٫۵	۱۰۰٫۲	۳۷۴۰۷	۳۷۴۹۱	۹۷٫۸	۳۵۰۵۸	۳۴۲۹۲	دشتی
۸۶٫۸	۱۸۹٫۲	۳۰۷۴۲	۵۸۱۷۱	۱۰۱٫۳	۳۸۸۹۶	۳۹۴۲۲	کنگان
							جم
۹٫۱	۱۱۰٫۵	۱۸۳۲۶	۲۰۲۵۲				
۲٫۳	۱۰۲٫۴	۲۴۰۲۹	۲۴۶۰۷	۱۰۰٫۱	۲۰۹۸۵	۲۱۰۰۱	دیر
۲۵٫۸	۱۲۷٫۲	۱۱۰۵۰۴	۱۴۰۵۲۱	۱۰۱٫۱	۹۴۹۳۴	۹۴۷۱۵	کل

منبع: - مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵، استان بوشهر. نتایج تفصیلی.

- مرکز آمار ایران، درگاه ملی آمار، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵ www.aci.org

۴- توزیع سنی جمعیت

جداول شماره ۷ الی ۱۴ به بررسی جمعیت ناحیه مورد بررسی به تفکیک گروه‌های سنی ۵ ساله اختصاص یافته است. همانطور که ملاحظه می‌گردد؛ در سال ۷۵ بیشترین حجم مربوط به گروه سنی ۹-۵ سال بوده است. شروع روند کاهش رشد جمعیت از اواخر دهه ۶۰ موجب کم شدن نسبت گروه سنی ۴-۰ ساله در سال ۷۵ می‌باشد. هرچند روند مزبور در دهه ۷۰ و ۸۰ ادامه پیدا کرده است ولی به علت افزایش مجدد نرخ رشد جمعیت ناشی از ازدواج و فرزند آوری جمعیت انبوه متولد شده در دهه ۶۰، در سال ۸۵ با اندکی افزایش نسبت گروه سنی ۴-۰ ساله روبرو می‌باشیم. مورد انتظار است قاعده هرم سنی جمعیت منطقه در سال ۹۵ نیز در همین حدود باقی مانده و حتی رو به کمتر شدن بگذارد.

توزیع سنی شهرستان دشتی در سال ۷۵ نشان دهنده حجم بالای گروه سنی ۱۴-۱۰ ساله و سپس ۹-۵ ساله است. هرچند در سال ۸۵ درصد گروه سنی ۴-۰ سال نسبت به سال ۷۵ افزایش نشان می‌دهد ولی کماکان بالاترین درصد مربوط به گروه سنی ۱۹-۱۵ سال می‌باشد.

نگاهی به ساختار سنی جمعیت کنگان و جم در سال‌های ۷۵ و ۸۵ عوارض و اثرات مهاجرت نیروی کار بخصوص مردان را بر بدنه هرم سنی جمعیت نشان می‌دهد. در سال ۷۵ بیشترین حجم جمعیت در گروه‌های ۹-۵ ساله و ۱۴-۱۰ ساله قرار داشته‌اند در حالی که در سال ۸۵ بالاترین حجم بترتیب به گروه‌های سنی ۲۹-۲۵، ۲۴-۲۰، ۱۹-۱۵ و سپس ۳۴-۳۰ ساله اختصاص یافته است. سنین مزبور سنینی هستند که مهاجرین جویای کار اغلب در این گروه قرار دارند. اختلاف جنسی جمعیت در گروه‌های سنی ۳۴-۲۰ سال بسیار فاحش و حتی بیش از دو برابر است.

البته مورد انتظار است که با فراهم آمدن تدریجی امکان اسکان و اقامت دائم، تعداد زیادی از مهاجرین، خانواده های خویش را نیز به منطقه منتقل نمایند که موجب طبیعی تر شدن ساختار سنی و جنسی جمعیت خواهد شد.

وضعیت مذکور شهرستان های کنگان و جم، در مورد شهرستان دیر نیز صادق است.

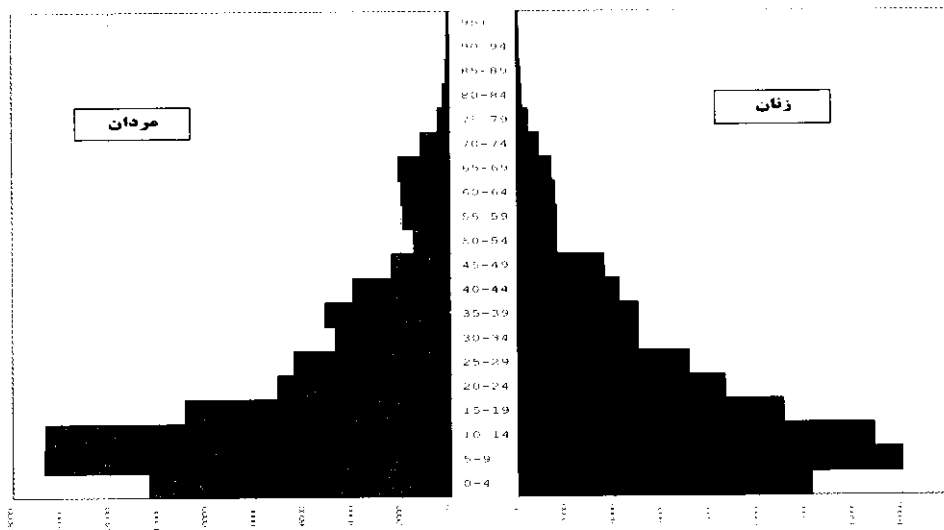
و از الگوی مشابهی بهره می برد.

جدول شماره ۷: توزیع جمعیت کل منطقه مورد مطالعه بر حسب سن و جنس در سال ۷۵

گروه های سنی	جمعیت کل	مردان	زنان	گروه های سنی	جمعیت کل	مردان	زنان
۰-۴	۲۴۵۶۵	۱۲۳۶۱	۱۲۲۰۴	۵-۹	۳۲۶۵۳	۱۶۶۷۴	۱۶۲۱
۱۰-۱۴	۳۱۴۳۳	۱۶۶۳۴	۱۴۷۹۹	۱۵-۱۹	۲۱۹۲۲	۱۰۸۸۵	۱۳۹۸
۲۰-۲۴	۱۵۶۷۴	۷۰۶۲	۸۶۱۲	۲۵-۲۹	۱۳۵۳۷	۶۴۲۲	۴۴۳
۳۰-۳۴	۹۶۹۶	۴۷۰۶	۴۹۹۰	۳۵-۳۹	۱۰۰۹۸	۵۱۱۵	۱۲۴
۴۰-۴۴	۸۱۵۹	۳۹۶۴	۴۱۹۵	۴۵-۴۹	۵۴۲۷	۲۳۶۶	۷۳
۵۰-۵۴	۵۰۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۵۵-۵۹	۳۵۱۱	۱۸۹۰	۱۶۲۱
۶۰-۶۴	۳۴۶۱	۱۹۳۳	۱۵۲۸	۶۵-۶۹	۲۴۸۵	۲۰۸۷	۱۳۹۸
۷۰-۷۴	۲۰۵۰	۱۱۶۰	۸۹۰	۷۵-۷۹	۱۸۹۷	۴۵۴	۴۴۳
۸۰-۸۴	۴۴۴	۲۴۴	۲۰۰	۸۵-۸۹	۲۵۳	۱۲۹	۱۲۴
۹۰-۹۴	۱۳۷	۶۴	۷۳	۹۵ و بالاتر	۱۳۷	۷۱	۶۶

منبع: مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵، استان بوشهر. نتایج تفصیلی شهرستانها.

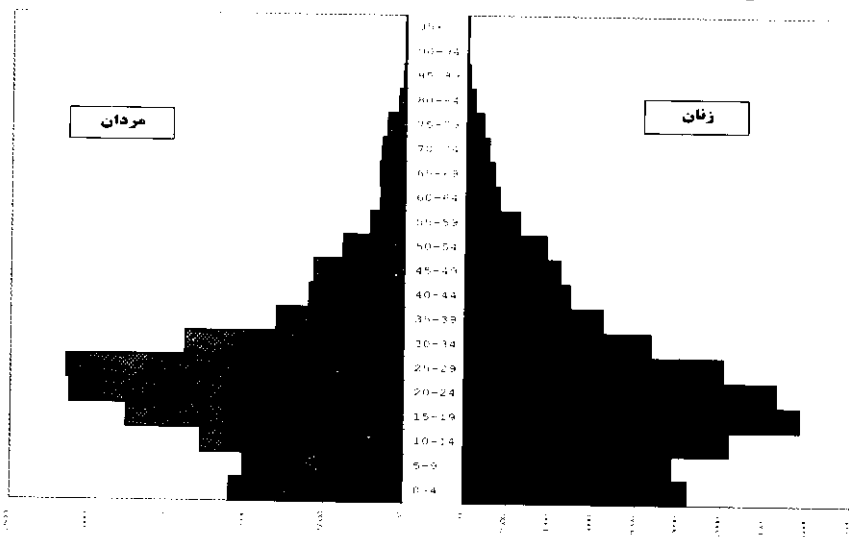
هرم سنی کل جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه در سال ۱۳۷۵

جدول شماره ۸: توزیع جمعیت کل منطقه مورد مطالعه بر حسب سن و جنس در سال ۸۵

گروه های سنی ۵ ساله	کل جمعیت	مردان	زنان	گروه های سنی ۵ ساله	کل جمعیت	مردان	زنان
۰-۴	۲۱۳۹۶	۱۱۰۱۰	۱۰۳۸۶	۵-۹	۴۶۶۲	۱۰۰۹۸	۳۶۵۲
۱۰-۱۴	۲۵۱۹۳	۱۲۸۶۷	۱۲۳۲۶	۱۵-۱۹	۳۳۲۴۰	۱۷۶۲۴	۱۵۶۱۶
۲۰-۲۴	۳۵۷۷۰	۲۱۲۴۸	۱۴۵۲۲	۲۵-۲۹	۳۳۵۰۱	۲۱۴۵۹	۱۲۰۴۲
۳۰-۳۴	۲۱۵۵۵	۱۳۸۹۳	۸۶۶۲	۳۵-۳۹	۱۴۵۰۹	۸۰۸۸	۶۴۲۱
۴۰-۴۴	۱۰۹۴۵	۶۰۵۱	۴۸۹۴	۴۵-۴۹	۱۰۱۵۸	۵۷۴۲	۴۴۱۶
۵۰-۵۴	۶۶۶۲	۳۶۵۲	۳۰۱۰	۵۵-۵۹	۴۶۶۲	۲۱۵۸	۲۵۰۴
۶۰-۶۴	۳۳۲۴	۱۷۶۲	۱۵۶۱	۶۵-۶۹	۱۵۶۱	۷۸۰	۷۸۱
۷۰-۷۴	۱۵۶۱	۷۸۰	۷۸۱	۷۵-۷۹	۷۸۱	۳۹۰	۳۹۰
۸۰-۸۴	۷۸۱	۳۹۰	۳۹۰	۸۵-۸۹	۳۹۰	۱۹۵	۱۹۵
۹۰-۹۴	۳۹۰	۱۹۵	۱۹۵	۹۵ و بالاتر	۱۰۸	۵۲	۵۶

هرم سنی کل جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه در سال ۱۳۸۵

جدول شماره ۹: توزیع جمعیت شهرستان دشتی بر حسب سن و جنس در سال ۷۵

گروه های سنی ۵ ساله	کل جمعیت	مردان	زنان	گروه های سنی ۵ ساله	کل جمعیت	مردان	زنان
۰-۴	۸۱۱۵	۴۰۵۹	۴۰۵۶	۵-۹	۱۱۰۷۵	۵۶۴۴	۵۴۳۱
۱۰-۱۴	۱۱۲۵۵	۵۷۸۳	۵۴۸۲	۱۵-۱۹	۸۳۱۸	۴۰۳۲	۴۲۸۶
۲۰-۲۴	۵۴۹۸	۲۴۲۱	۳۰۷۷	۲۵-۲۹	۴۸۱۸	۲۲۶۰	۲۵۵۸
۳۰-۳۴	۳۳۹۱	۱۶۰۰	۱۷۹۱	۳۵-۳۹	۳۷۱۹	۱۸۵۶	۱۸۶۳
۴۰-۴۴	۳۴۰۵	۱۶۳۲	۱۷۷۳	۴۵-۴۹	۲۱۳۷	۸۳۷	۱۳۰۰
۵۰-۵۴	۲۰۶	۱۱۷	۸۹	۵۵-۵۹	۱۲۹	۶۱	۶۸
۶۰-۶۴	۲۹۸	۱۹۰	۲۰۸	۶۵-۶۹	۷۰	۳۴	۳۶
۷۰-۷۴	۹۲۷	۵۳۴	۳۹۳	۷۵ و بالاتر	۶۳	۳۸	۲۵
۷۵-۷۹	۱۵۳۲	۸۶۹	۶۶۳				
۸۰-۸۴	۱۴۲۷	۷۸۷	۶۴۰				
۸۵-۸۹	۱۲۷۲	۶۰۲	۶۷۰				

منبع: مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵، استان بوشهر. نتایج تفصیلی شهرستانها.

جدول شماره ۱۰: توزیع جمعیت شهرستان دشتی بر حسب سن و جنس در سال ۸۵

گروه های سنی ۵ ساله	کل جمعیت	مردان	زنان	گروه های سنی ۵ ساله	کل جمعیت	مردان	زنان
۰-۴	۶۱۹۹	۳۲۳۳	۲۹۶۶	۵-۹	۳۱۹۳	۱۴۹۴	۱۶۹۹
۵-۹	۵۷۸۷	۲۹۶۵	۲۸۲۲	۱۰-۱۴	۱۹۵۳	۷۷۲	۱۱۸۱
۱۰-۱۴	۷۹۶۲	۴۰۰۷	۳۹۵۵	۱۵-۱۹	۱۲۷۶	۶۰۱	۶۷۵
۱۵-۱۹	۱۰۷۵۳	۵۶۰۹	۵۱۴۴	۲۰-۲۴	۱۲۱۶	۶۷۴	۵۴۲
۲۰-۲۴	۹۴۶۴	۴۷۳۶	۴۷۲۸	۲۵-۲۹	۱۱۶۵	۶۷۰	۴۹۵
۲۵-۲۹	۷۴۵۶	۳۶۰۶	۳۸۵۰	۳۰-۳۴	۱۰۱۹	۶۰۸	۴۱۱
۳۰-۳۴	۵۵۳۶	۲۷۲۱	۲۸۱۵	۳۵-۳۹	۴۱۹	۲۳۷	۱۸۲
۳۵-۳۹	۴۵۴۰	۲۱۳۰	۲۴۱۰	۴۰-۴۴	۱۴۰	۷۱	۶۹
۴۰-۴۴	۳۳۰۵	۱۵۹۶	۱۷۰۹	۴۵-۴۹	۴۹	۱۹	۳۰
۴۵-۴۹	۳۴۰۹	۱۷۱۴	۱۶۹۵		۵۷	۲۸	۲۹

منبع: مرکز آمار ایران، درگاه ملی آمار، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵، www.aci.org

جدول شماره ۱۱: توزیع جمعیت شهرستانهای کنگان و جم بر حسب سن و جنس در سال ۷۵

تکروه های سنی ۵ ساله	کل جمعیت	مردان	زنان	تکروه های سنی ۵ ساله	کل جمعیت	مردان	زنان
۳-۰	۱۱۲۱۹	۵۶۵۷	۵۵۶۲	۳۰-۰۵	۱۲۳۱	۶۰۴	۶۲۷
۹-۵	۱۴۲۶۲	۷۳۰۶	۶۹۶۶	۵۹-۰۵	۱۲۷۵	۵۶۵	۶۱۰
۱۴-۱۰	۱۲۳۲۱	۶۳۰۷	۶۰۱۴	۶۲-۶۰	۱۳۱۹	۷۱۹	۶۰۰
۱۹-۱۵	۸۶۱۲	۴۳۳۳	۴۲۷۹	۶۹-۶۵	۱۱۹۴	۷۳۳	۴۶۱
۲۴-۲۰	۶۶۱۴	۳۰۴۷	۳۵۶۷	۷۴-۷۰	۶۸۳	۳۷۹	۳۰۴
۲۹-۲۵	۵۶۱۶	۲۶۵۹	۲۹۵۷	۷۹-۷۵	۲۹۳	۱۵۷	۱۳۶
۳۴-۳۰	۴۱۲۰	۲۰۴۲	۲۰۷۸	۸۴-۸۰	۱۴۲	۷۴	۶۸
۳۹-۳۵	۳۹۸۱	۲۰۱۹	۱۹۶۲	۸۹-۸۵	۷۰	۴۱	۲۹
۴۴-۴۰	۳۰۳۳	۱۵۵۹	۱۴۷۴	۹۴-۹۰	۴۶	۲۲	۲۴
۴۹-۴۵	۲۲۳۰	۱۰۷۵	۱۱۵۵	۹۵ و بالاتر	۵۷	۲۴	۳۳

منبع: مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵، استان بوشهر. نتایج تفصیلی شهرستانها.

جدول شماره ۱۲: توزیع جمعیت شهرستانهای کنگان و جیم بر حسب سن و جنس در سال ۸۵

گروه های سنی ۵ ساله	کل جمعیت	مردان	زنان	گروه های سنی ۵ ساله	کل جمعیت	مردان	زنان
۰-۳	۱۰۹۳۵	۵۵۹۱	۵۳۴۴	۰-۵	۲۸۰۰	۱۶۴۹	۱۱۵۱
۵-۹	۹۹۶۷	۵۰۸۷	۴۸۶۰	۱۰-۱۴	۱۷۳۱	۹۶۴	۷۶۷
۱۵-۱۹	۸۳۳۴	۴۲۰۶	۵۸۲۲	۲۰-۲۴	۱۲۳۷	۶۷۵	۵۶۲
۲۵-۲۹	۷۰۲۴	۳۲۸۴	۳۹۷۸	۳۰-۳۴	۹۶۸	۵۴۴	۴۲۴
۳۵-۳۹	۶۶۰۸	۳۴۷۸	۳۱۷۸	۴۰-۴۴	۸۹۸	۵۳۷	۳۶۱
۴۵-۴۹	۵۶۶۱	۲۷۷۶	۲۹۷۸	۵۰-۵۴	۷۸۸	۴۵۹	۳۲۹
۵۰-۵۴	۴۲۷۷	۲۲۷۷	۲۹۷۸	۶۰-۶۴	۴۵۵	۲۵۹	۱۹۶
۶۵-۶۹	۳۹۷۸	۲۲۷۷	۲۹۷۸	۷۰-۷۴	۱۷۳	۹۲	۸۱
۷۵-۷۹	۲۴۹۲	۱۴۸۱	۲۴۹۲	۸۰-۸۴	۵۷	۳۰	۲۷
۸۰-۸۴	۲۴۷۰	۱۴۷۷	۲۴۷۰	۹۰-۹۴	۲۳	۱۲	۱۱
۹۵-۹۹	۲۸۱۱	۱۵۹۶	۲۸۱۱	۹۵ و بالاتر	۳۱	۱۵	۱۶

منبع: مرکز آمار ایران، درگاه ملی آمار، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵ www.aci.org

جدول شماره ۱۳: توزیع جمعیت شهرستان دیر بر حسب سن و جنس در سال ۷۵

گروه های سنی	کل جمعیت	مردان	زنان	گروه های سنی	کل جمعیت	مردان	زنان
۰-۴	۵۲۳۱	۲۶۴۵	۲۵۸۶	۵-۹	۷۳۱۶	۳۷۲۴	۳۵۹۲
۱۰-۱۴	۶۸۴۷	۳۵۴۴	۳۳۰۳	۱۵-۱۹	۴۹۹۲	۲۵۲۰	۲۴۷۲
۲۰-۲۴	۳۵۶۲	۱۵۹۴	۱۹۶۸	۲۵-۲۹	۳۱۰۳	۱۵۰۳	۱۶۰۰
۳۰-۳۴	۲۱۸۵	۱۰۶۴	۱۱۲۱	۳۵-۳۹	۲۳۹۸	۱۲۴۰	۱۱۵۸
۴۰-۴۴	۱۷۲۱	۷۷۳	۹۴۸	۴۵-۴۹	۱۰۶۰	۴۵۴	۶۰۶
۵۰-۵۴	۶۱۰	۲۸۷	۳۲۳	۵۰-۵۹	۸۰۹	۴۲۸	۳۷۱
۶۰-۶۴	۶۱۰	۳۴۵	۲۶۵	۶۵-۶۹	۷۰۷	۴۱۸	۲۸۹
۷۰-۷۴	۴۴۰	۲۴۷	۱۹۳	۷۵-۷۹	۲۰۶	۱۰۷	۹۹
۸۰-۸۴	۹۶	۵۳	۴۳	۸۵-۸۹	۵۴	۲۷	۲۷
۹۰-۹۴	۲۱	۸	۱۳	۹۵ و بالاتر	۱۷	۹	۸

منبع: مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵، استان بوشهر. نتایج تفصیلی شهرستانها.

جدول شماره ۱۴: توزیع جمعیت شهرستان دیر بر حسب سن و جنس در سال ۸۵

زنان	مردان	کل جمعیت	گروه های سنی ۵ ساله	زنان	مردان	کل جمعیت	گروه های سنی ۵ ساله
۹۲۵	۷۴۸	۱۶۷۳	۵۰-۵۴	۲۰۷۶	۲۱۸۶	۴۲۶۲	۰-۴
۵۶۳	۴۲۲	۹۸۵	۵۵-۵۹	۱۹۶۱	۲۰۴۶	۴۰۰۷	۵-۹
۳۱۷	۲۶۹	۵۸۶	۶۰-۶۴	۲۵۴۹	۲۶۵۴	۵۲۰۳	۱۰-۱۴
۳۲۶	۳۹۳	۷۱۹	۶۵-۶۹	۳۴۴۸	۳۶۸۱	۷۱۲۹	۱۵-۱۹
۱۸۸	۲۶۴	۴۵۲	۷۰-۷۴	۳۱۸۶	۳۲۲۸	۶۴۱۴	۲۰-۲۴
۱۶۹	۲۵۴	۴۲۳	۷۵-۷۹	۲۵۳۱	۲۷۳۸	۵۲۶۹	۲۵-۲۹
۱۰۵	۹۶	۲۰۱	۸۰-۸۴	۱۸۶۹	۱۸۹۵	۳۷۶۴	۳۰-۳۴
۴۲	۳۱	۷۳	۸۵-۸۹	۱۵۱۹	۱۴۷۷	۲۹۹۶	۳۵-۳۹
۱۱	۱۴	۲۵	۹۰-۹۴	۱۱۰۸	۹۸۵	۲۰۹۳	۴۰-۴۴
۱۱	۹	۲۰	۹۵ و بالاتر	۱۱۲۵	۱۲۱۷	۲۳۴۲	۴۵-۴۹

منبع: مرکز آمار ایران، درگاه ملی آمار، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵ www.aci.org

۵- توزیع جمعیت بر حسب خانوار

شاخص بعد خانوار در شهرستانهای مورد مطالعه از ۵/۶ نفر در سال ۶۵ به ۵/۸ نفر در

سال ۷۵ افزایش یافته و سپس در سال ۸۵ به ۵/۱ نفر کاهش پیدا نموده است. در سال ۷۵

بیشترین بعد خانوار مربوط به شهرستان کنگان و جم بوده است و این وضعیت در تمام دوره

ها صادق است. بالاتر بودن بعد خانوار دلیل بالا بودن سطح موالید و افزایش میزان سرباری

جمعیت می باشد. بعد خانوار ناحیه کنگان در سال ۷۵، از بعد خانوار کل شهرستانها در استان بوشهر (یعنی ۵/۵ نفر) بالاتر بوده است.

جدول شماره ۱۵: توزیع جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه بر حسب خانوار در سالهای ۶۵ و ۷۵ و ۸۵

سال ۸۵		سال ۷۵		سال ۶۵		شهرستان
تعداد خانوار	بعد خانوار	تعداد خانوار	بعد خانوار	تعداد خانوار	بعد خانوار	
۱۵۴۶۵	۴٫۸	۱۲۳۹۱	۵٫۶	۹۰۱۹	۵٫۷	دشتی
۱۵۲۲۰	۵٫۸	۱۲۸۵۲	۶	۸۹۶۷	۵٫۹	کنگان
۸۴۱۲	۴٫۶			جم		
۱۰۰۳۶	۴٫۸	۷۰۳۹	۵٫۹	۷۲۷۲	۵٫۱	دیپ
۴۹۱۳۳	۵٫۱	۳۲۲۸۲	۵٫۸	۲۵۲۵۸	۵٫۶	کل ناحیه

منبع :- مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵، استان بوشهر. نتایج تفصیلی شهرستانها.
- مرکز آمار ایران، درگاه ملی آمار، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵، www.aci.org

۶- وضع فعالیت جمعیت

در سال ۷۵، ۴۶/۲ درصد جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه در گروه سنی ۱۴-۰ ساله قرار داشته اند. این درصد نشانه از عدم توسعه یافتگی منطقه دارد (بر اساس تست ورتهایم، مناطقی که جمعیت کمتر از ۱۵ سال آنها از ۴۰٪ بیشتر باشد، جزو مناطق توسعه نیافته محسوب می شوند)، افزایش تعداد زاد و ولدها در دهه ۶۰ باعث بالاتر رفتن حجم این گروه سنی شده است.

جدول شماره ۱۶: توزیع جمعیت منطقه مورد بررسی بر حسب گروه های عمده سنی در سال ۱۳۷۵

نسبت بسگی (بار تکفل)	جمعیت سال ۷۵						شهرستان
	۶۵ سال و بالاتر		۶۴-۱۵		۱۴-۰		
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۱	۴/۹	۳۳۹۸	۵۱/۲	۲۵۵۰۷	۴۲/۹	۳۰۴۴۵	دشتی
۱/۱	۳/۲	۲۵۰۶	۴۸/۵	۳۷۹۸۴	۴۸/۳	۳۷۸۲۸	کنگان و جم
۱	۳/۷	۱۵۵۴	۵۰/۱	۲۱۰۳۵	۴۶/۲	۱۹۳۹۷	دیر
۱	۳/۹	۷۳۹۷	۴۹/۹	۹۴۶۳۷	۴۶/۲	۸۷۶۲۰	کل ناحیه

منبع: - مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵، استان بوشهر. نتایج تفصیلی.
جدول شماره ۱۷: توزیع جمعیت بر حسب گروه های عمده سنی در سال ۱۳۸۵

نسبت بسگی (بار تکفل)	جمعیت سال ۸۵						شهرستان
	۶۵ سال و بالاتر		۶۴-۱۵		۱۴-۰		
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۰,۴۷	۵,۴	۴۰۶۵	۶۷,۹	۵۰۸۸۵	۲۶,۶	۱۹۹۴۸	دشتی
۰,۳۴	۱,۶	۱۳۸۴	۷۴,۴	۶۶۱۷۷	۲۴,۰	۲۱۳۵۲	کنگان
۰,۵۰	۳,۲	۱۲۲۱	۶۶,۹	۲۵۷۹۹	۳۰,۰	۱۱۵۵۸	جم
۰,۴۶	۳,۹	۱۹۱۳	۶۸,۴	۳۳۲۵۱	۲۷,۷	۱۳۴۷۲	دیر
۰,۴۳	۳,۴	۸۵۸۳	۷۰,۲	۱۷۶۱۱۲	۲۶,۴	۶۶۳۳۰	کل ناحیه

- مرکز آمار ایران، درگاه ملی آمار، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵، www.aci.org

بالاترین درصد گروه سنی زیر ۱۵ سال در سال ۷۵ مربوط به شهرستان کنگان و جم (۴۸/۳٪) می باشد. در سال ۸۵ نسبت افراد زیر ۱۵ سال به ۲۶/۴ درصد کاهش پیدا کرده است. به علت انتقال جمعیتی ناشی از مهاجرت، درصد گروه سنی مزبور در شهرستان کنگان بر عکس سال ۷۵ از سایر شهرستان ها کمتر بوده است.

همانطور که در جداول شماره ۱۶ و ۱۷ ملاحظه می گردد، نسبت سربراری یا بستگی در سال ۱۳۷۵ در منطقه برابر با ۱ بدست آمده است. (نسب سربراری نشان دهنده تعداد افرادی می باشد که هر نفر از افراد واقع در گروه سنی فعالین (۶۴-۱۵ ساله)، باید هزینه های زندگی آنها را به دوش بکشد). بدست آمدن نسبت ۱ به این معنی است که هر نفر از ۶۴-۱۵ ساله های ناحیه باید علاوه بر خودش هزینه های یک نفر از سایرین را نیز تامین نماید. جوانی جمعیت ناشی از بالا بودن سطح مولید و نیز مهاجرت نیروی کار به نقاط اطراف باعث گردیده است بیشتر از نیمی از جمعیت منطقه در سنین غیر فعال (زیر ۱۵ سال و بالای ۶۴ سال) قرار داشته و نسبت سربراری بالا برود. ولی نسبت سربراری منطقه تحت بررسی در سال ۸۵ به ۰/۴۳ نفر کاهش پیدا نموده است. دلیل عمده این کاهش شدید عمدتاً در افزایش مهاجر پذیری و مقداری ناشی از کاهش سطح مولید می باشد. شهرستان کنگان که بالاترین نرخ مهاجرپذیری را داشته است از کمترین بار تکفل بر خوردار می باشد.

با بررسی جدول شماره ۱۸ ملاحظه می گردد، درصد فعالیت در سال ۷۵ در شهرستانهای مورد مطالعه برابر با ۲۹٪ بوده است که از درصد فعالیت کل استان بوشهر (یعنی ۳۱٪) کمتر بوده است. در کل منطقه، شهرستان دشتی با ۲۷/۹٪ کمترین درصد را بخود اختصاص داده و بیشترین درصد مربوط به کنگان و جم می باشد. همچنین درصد شاغلین ناحیه در سال ۷۵ برابر با ۹۳/۷٪ بدست آمده است که از درصد شاغلین استان بوشهر (۹۲/۶٪)

درصد) بیشتر می باشد. شهرستان دیر با ۹۶/۱ درصد بیشترین نسبت را بخود اختصاص داده است. مورد انتظار است که در دو دهه آینده با فراهم آمدن شرایط توسعه منطقه و افزایش تقاضای نیروی کار، درصد شاغلین بالاتر برود. این افزایش در شهرستانهای کنگان و جم و دیر بیشتر خواهد بود.

جدول شماره ۱۸: توزیع جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه برحسب فعالین بالای ۱۰ سال در سال ۷۵

شهرستان	جمعیت بالای ۱۰ سال	تعداد فعالین	درصد فعالیت	تعداد شاغلین	درصد شاغلین از جمعیت فعال
دشتی	۵۰۱۶۰	۱۳۹۸۹	٪۲۷/۹	۱۲۸۴۷	٪۹۱/۸
کنگان و جم	۵۲۸۳۷	۱۵۹۸۰	٪۳۰	۱۵۰۲۹	٪۹۴/۱
دیر	۲۹۴۳۹	۸۵۶۸	٪۲۹	۸۲۳۲	٪۹۶/۱
کل ناحیه	۱۳۲۴۳۶	۳۸۵۳۷	٪۲۹	۳۶۱۰۸	٪۹۳/۷

منبع: مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵، استان بوشهر. نتایج تفصیلی شهرستانها.

۷- وضعیت سواد

درصد باسوادی که از شاخص ها و مؤلفه های مهم توسعه اقتصادی اجتماعی یک جامعه محسوب می شود، در سال ۷۵ نسبت به سال ۶۵ افزایش شدید داشته و از ۴۸ درصد به ۷۵/۳ درصد در سال رسیده و سپس در سال ۸۵ به ۸۵/۱ درصد افزایش یافته است. در میان شهرستانهای ناحیه مورد مطالعه، شهرستان کنگان با ۸۷/۵ درصد باسوادی بالاترین رقم را در سال ۸۵ بخود اختصاص داده است. با توجه به چشم انداز توسعه صنعتی

منطقه و امکان حضور مهاجرین فراوان در این ناحیه، و با عنایت به اینکه اکثر مهاجرین وارد شده باسواد خواهند بود درصد بسیار بالاتر باسواد در آئینده قابل پیش بینی است.

جدول شماره ۱۹: توزیع جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه بر حسب سواد در سال ۷۵ و ۸۵

شهرستان	سال ۱۳۷۵		سال ۱۳۸۵	
	جمعیت ۶ سال و بالاتر	تعداد باسوادان	جمعیت ۶ سال و بالاتر	تعداد باسوادان
دشتی	۵۹۰۳۱	۴۳۴۶۹	۶۵۴۲۱	۵۳۰۷۴۴
کنگان	۶۴۰۰۹	۴۷۸۷۵	۸۶۷۳۳	۷۵۰۹۲۸
جم			۳۴۰۹۹	۲۹۰۵۶۴
دیر	۳۵۲۶۸	۲۷۸۱۳	۴۳۵۱۱	۳۶۰۳۸۷
کل منطقه	۱۵۸۳۰۸	۱۱۹۱۵۷	۲۲۹۷۶۴	۱۹۵۶۲۳

منبع: - مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵، استان بوشهر. نتایج تفصیلی شهرستانها.

- مرکز آمار ایران، درگاه ملی آمار، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵، www.aci.org

جدول شماره ۲۰: درصد باسواد در جمعیت ۶ سال و بالاتر شهرستانهای مورد مطالعه در سالهای ۶۵ الی ۸۵

شهرستان	سال ۱۳۶۵	سال ۱۳۷۵	سال ۱۳۸۵
دشتی	۴۷	۷۳/۶	۸۲،۲
کنگان	۴۷/۷	۷۴/۸	۸۷،۵
جم	۴۷/۷	۷۴/۸	۸۶،۷
دیر	۵۰/۳	۷۸/۹	۸۳،۶
کل منطقه	۴۸	۷۵/۳	۸۵،۱

منبع: - مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵، استان بوشهر. نتایج تفصیلی شهرستانها.

- مرکز آمار ایران، درگاه ملی آمار، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵، www.aci.org

«حرکات جمعیت»

۱- حرکات طبیعی جمعیت :

حرکات طبیعی، ریشه در ساختار بیولوژیک نوع انسان دارد که همواره با دو پدیده « تولد » و « مرگ » روبرو بوده و می باشد. این دو پدیده و چگونگی رخ دادن و حجم آنها تاثیر مستقیم بر اندازه جمعیت و ترکیب آن از نظر سنی، جنسی و.... بجا می گذارد. در جداول شماره ۲۱ و ۲۲ تعداد موالید و متوفیات ثبت شده در شهرستانهای مورد مطالعه آورده شده است.

جدول شماره ۲۱: ولادت ثبت شده در شهرستانهای مورد مطالعه در سالهای ۱۳۷۵ الی ۸۶

شهرستان	دنیایی	کنگان	بچه	مرد	کلی
سال ۷۵	۱۲۶۹	۱۴۷۳		۸۹۳	۴۶۳۵
سال ۷۶	۱۲۰۷	۱۴۳۵		۸۱۴	۳۴۵۶
سال ۷۷	۱۳۱۵	۱۴۴۵		۹۵۰	۳۷۱۰
سال ۷۸	۱۱۸۵	۱۳۲۰		۷۴۸	۳۲۵۳
سال ۷۹	۱۱۸۳	۱۲۸۸		۶۹۰	۳۱۶۱
سال ۸۰	۱۱۸۵	۱۳۶۶		۷۷۳	۳۳۲۲
سال ۸۱	۱۲۲۷	۱۵۵۹		۸۳۲	۳۶۱۸
سال ۸۲	۱۲۶۹	۱۵۰۲		۹۰۳	۳۶۷۴
سال ۸۳	۱۳۳۲	۱۳۳۲		۷۶۱	۳۱۵۸
سال ۸۴	۱۳۸۴	۱۵۷۱	۷۴۵	۸۷۲	۴۵۷۲
سال ۸۵	۱۴۸۶	۱۷۹۹	۷۷۹	۹۳۲	۴۹۹۶
سال ۸۶	۱۴۸۹	۱۷۸۹	۸۱۲	۹۸۰	۵۰۷۰

جدول شماره ۲۲: وفات ثبت شده شهرستانهای مورد مطالعه در سالهای ۷۵ الی ۸۶

شهرستان	سال ۷۵	سال ۷۶	سال ۷۷	سال ۷۸	سال ۷۹	سال ۸۰	سال ۸۱	سال ۸۲	سال ۸۳	سال ۸۴	سال ۸۵	سال ۸۶
دشتی	۴۴۴	۴۱۳	۳۶۲	۳۰۱	۳۰۶	۳۱۳	۳۰۵	۳۳۳	۳۳۹	۴۳۷	۳۸۷	۴۵۰
کنگان	۱۶۶	۱۵۸	۱۴۷	۲۰۳	۱۸۲	۳۳۴	۲۰۷	۱۹۱	۱۳۷	۲۲۶	۲۸۵	۲۲۰
		جمع	۹۷	۱۱۰	۱۱۵	۱۱۵	۱۱۵	۱۱۵	۱۱۵	۱۱۵	۱۱۵	۱۱۵
دیپ	۱۲۶	۱۲۰	۱۱۷	۱۶۱	۱۴۰	۱۸۸	۱۷۵	۲۶۶	۱۷۰	۲۱۴	۱۷۸۸	۴۲۴
کل	۷۲۶	۶۹۱	۶۲۶	۶۶۵	۶۲۸	۷۳۵	۶۸۷	۸۳۰	۶۴۶	۹۷۴	۳۵۷۰	۱۲۰۹

منبع: سالنامه آماری سازمان ثبت احوال کشور - دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی

بمنظور محاسبه میزان خام موالید از سال ۷۵ به بعد با در نظر گرفتن جمعیت طبیعی اضافه شده

هر سال ، با استفاده از فرمول
$$CBR = \frac{B}{P} \times 1000$$
 این شاخص را بدست آورده ایم.

برای بررسی روشن تر و دقیق تر، میزان های حیاتی را در سه مقطع ۴ ساله محاسبه نموده ایم .

نتایج در جدول شماره ۲۳ آورده شده اند.

همانطور که ملاحظه می گردد بیشترین حجم موالید مربوط به سالهای ۷۵ الی ۷۷

بوده که این رقم با افت وخیز رو به کاهش نهاد و سپس از سال ۸۱ شروع به افزایش نموده

است . جمعیت انبوه بدنیا آمده در نیمه اول دهه ۶۰ در حال حاضر به سنین ازدواج وفرزند

آوری رسیده اند و این انبوه خود باعث بالارفتن سطح ازدواجها و زاد و ولد گردیده است، پیش بینی می شود این روند تا اواخر دهه ۹۰ ادامه داشته باشد.

وضعیت مزبور در مورد تمام شهرستانهای ناحیه مورد مطالعه نیز صادق است. بهر حال در مقطع ۸۳-۸۶ بالاترین میزان موالید مربوط به شهرستان های کنگان و جم با ۲۴/۳ در هزار بوده است.

محاسبه میزان خام مرگ و میر (CDR) نیز مشابه محاسبه میزان خام موالید وبا استفاده از

$$\text{فرمول } CDR = \frac{D}{P} \times 1000 \text{ انجام گرفته است. همانطور که در جدول ۲۳}$$

ملاحظه می گردد این شاخص در سالهای مختلف با افت و خیز روبرو بوده و از تابع خاصی پیروی نمی نماید. عدم پوشش کامل واقعه وفات مخصوصا در مناطق کمتر توسعه یافته، باعث پایین بودن میزان خام مرگ و میر (CDR) بدست آمده می باشد. ثبت واقعه وفات بصورت مقطعی و طی طرح های اضطراری توسط سازمان ثبت احوال نیز عامل تغییرات میزان مرگ و میر محاسبه شده می باشد. شاخص CDR شهرستان دیر در مقطع ۸۳-۸۶ یکی از این نشانه هاست.

پس از بدست آوردن شاخص های حیاتی موالید و متوفیات، نرخ رشد طبیعی جمعیت را از

$$\text{طریق رابطه ریاضی } RNI = \frac{B - D}{P} \times 1000 \text{ ویا بعبارت دیگر}$$

$$RNI = \frac{CBR - CDR}{10}$$

بدست آورده ایم، در مجموع منطقه مورد بررسی، نرخ رشد

طبیعی در مقطع سوم برابر با ۱/۵ درصد بوده است.

نتایج ارائه شده سرشماری عمومی نفوس و مسکن، تعداد مهاجرت وارد شده به یک منطقه ارائه گردیده اند ولی تعداد مهاجرین خارج شده از یک استان یا شهرستان، به شکل متمرکز ارائه نگردیده و می توان این رقم را در جداول ارائه شده مهاجرین وارد شده برای سایر استانها جستجو و تعیین کرد. بدین ترتیب استخراج آمار مهاجرین و محاسبه نرخ های مربوط به مهاجرت کار مشکلی می باشد.

علیهذا بمنظور بدست آوردن چشم اندازی از وضعیت این شاخص، با مقایسه جمعیت در دو مقطع سرشماری ۷۵ و ۸۵ نرخ خالص مهاجرت را محاسبه نموده ایم. در این روش ابتداء جمعیت سال ۸۵ براساس نرخ رشد طبیعی ۱۰ ساله و برپایه جمعیت سرشماری شده سال ۷۵ مورد برآورد قرار می گیرد. سپس تفاضل جمعیت برآوردی و جمعیت واقعی شمارش شده سال ۸۵ بدست آمده و اضافه جمعیت بحساب مهاجرپذیری و توازن منفی بحساب مهاجرفرستی، منظور می گردد. بدین ترتیب بعد از بدست آمدن خالص تفاضل، نرخ خالص مهاجرت محاسبه گردیده که در جدول شماره ۲۴ قابل ملاحظه می باشد.

جدول شماره ۲۴: محاسبه نرخ رشد سالانه جمعیت و برآورد نرخ خالص مهاجرت برای ناحیه گنگان

نرخ خالص مهاجرت	تفاضل جمعیت برآوردی با جمعیت شمارش شده	جمعیت سرشماری شده سال ۸۵	برآورد جمعیت ۸۵ با نرخ رشد طبیعی دهه	نرخ رشد طبیعی دهه ۷۵-۸۵	جمعیت سرشماری شده سال ۷۵	شهرستان
-۲,۴	-۳۶۵۲	۷۴۸۹۸	۷۸۵۵۰	۱,۳	۶۹۳۵۰	دشتی
۹,۸	۳۵۲۱۳	۱۲۷۴۹۱	۹۲۲۷۸	۱,۷	۷۸۳۱۸	گنگان و جم
۱,۹	۱۸۷۸	۴۸۶۳۶	۴۶۷۵۸	۱,۱	۴۱۹۸۶	دیر
۴,۵	۳۳۴۳۹	۲۵۱۰۲۵	۲۱۷۵۸۶	۱,۴	۱۸۹۶۵۴	کل

منبع: - مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵، استان بوشهر. نتایج تفصیلی شهرستانها.
- مرکز آمار ایران، درگاه ملی آمار، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵ www.aci.org

همانطور که ملاحظه می گردد؛ درفاصله سال ۷۵ تا ۸۵ حدود ۳۳۴۳۹ نفر از جمعیت اضافه شده منطقه مورد مطالعه ناشی از مهاجر پذیری بوده، که نرخ خالص ۴,۵ درصد مهاجرت را باعث گردیده است. بالاترین نرخ مهاجرپذیری مربوط به شهرستانهای گنگان و جم با ۹,۸ درصد بوده است. شهرستان دشتی با نرخ خالص -۲,۴ درصد دارای بار مهاجرفرستی می باشد. با توجه به سرمایه گذاریهای انجام شده در جهت توسعه صنعتی منطقه امید می رود

نرخ مهاجر پذیری شهرستانهای مورد مطالعه بالاخص شهرستانهای کنگان، جم و دیر ادامه پیدا نماید.

«پیش بینی جمعیت»

۱- مروری بر برآوردهای قبلی در مورد جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه:

از هنگام مطرح شدن بحث انجام سرمایه گذاریهای عظیم در منطقه پارس جنوبی و کنگان در بخش نفت و گاز، تحقیقات مختلفی در مورد ویژگیهای انسانی و مشخصه های جمعیتی استان بوشهر و مخصوصاً منطقه کنگان صورت پذیرفته است. برخی از این تحقیقات که به پیش بینی جمعیت برای آینده پرداخته اند تمام شهرستانهای مورد مطالعه در بررسی حاضر را در بر گرفته اند و برخی دیگر تعدادی از این شهرستانها را مورد بررسی قرار داده اند. ذیلاً به مروری بر این برآوردها می پردازیم:

۱) **طی مطالعات طرح آمایش کشوری**، براساس جمعیت سرشماری کارگاهی سال ۸۱، برای سال ۱۴۰۰ جمعیت استان بوشهر را به تعداد دومیلیون و پانصد هزار نفر پیش بینی نموده است که نرخ رشد ۶ درصدی را نشان می دهد.

با توجه به نرخ رشد طبیعی حدود ۱/۲ درصد، چنین بنظر می رسد در نظر گرفتن نرخ مهاجر پذیری ۴/۸ درصد تا حدودی بلند پروازانه باشد.

۲) **سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر**، طی گزارشی در سال ۸۲ به پیش بینی جمعیت استان به تفکیک شهرستان پرداخته است. براساس این گزارش، جمعیت شهرستانهای ناحیه کنگان در سال ۱۴۰۰ به ۵۶۱۷۳۹ نفر خواهد رسید. این پیش بینی بر پایه رشد سالانه برابر با ۴/۷ درصد انجام شده است که فرض آن موفقیت ۱۰۰ درصد برنامه های توسعه منطقه ای می باشد.

طی مطالعات آمایش حوزه گازی پارس جنوبی، جمعیت شهرستانهای حوزه گازی پارس جنوبی از جمله شهرستانهای کنگان و دیر بر اساس جمعیت پایه سال ۸۱، برای سال ۱۴۰۰ و در دو پیش فرض (با در نظر گرفتن اثرات پروژه پارس جنوبی - بدون در نظر گرفتن اثر آن) مورد پیش بینی قرار گرفته اند. در فرض اول (بدون اثرات پارس جنوبی) در سال ۱۴۰۰ نیز جمعیت شهرستان کنگان با رشد سالانه ۲/۱ درصد به ۷۰۲۳۰ نفر و جمعیت شهرستان دیر با رشد سالانه ۲/۳ درصد به ۵۵۴۳۰ نفر خواهد رسید. در فرض دوم (با اثرات پارس جنوبی) در سال ۱۴۰۰ جمعیت شهرستان کنگان به ۲۶۱۰۰۰ نفر با رشد سالانه ۵ درصد، و جمعیت شهرستان دیر با رشد سالانه ۳/۸ درصد به ۹۷۰۰۰ نفر خواهند رسید.

۲- اصول و فنون پیش بینی جمعیت

با توجه به شرایط خاص ناحیه مورد مطالعه، انجام برآوردهای جمعیتی نیز شرایط و ویژگیهای خاص خود را می طلبد. در گزارش حاضر سعی گردیده است با در نظر گرفتن این شرایط و با استفاده از اصول و فنون عمومی و خاص جمعیت شناختی به پیش بینی جمعیت ناحیه کنگان و شهرستانهای واقع در این منطقه در افق ۲۰ سال آینده (سال ۱۴۰۵) پردازیم.

(۲-۱) روش پیش بینی: با در نظر گرفتن نرخ رشد طبیعی جمعیت در سالهای گذشته و تعمیم آن به آینده با توجه به شرایط و ویژگیهای تغییر باروری و در حال اثرگذاری نرخ مهاجر پذیری ناشی از اجرای طرحهای توسعه منطقه ای و تحت فروض متفاوت وابسته به متغیر مهاجرت، به پیش بینی جمعیت پرداخته ایم. این روش را روش تلفیقی نامیده ایم، رابطه پیش بینی ریاضی جمعیت یعنی $P_t = P_0(1+r)^t$ در برآوردها مورد استفاده قرار گرفته

۲-۲) **جمعیت پایه**: با توجه به انجام سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۸۵، نتایج

این سرشماری پایه انجام پیش بینی ها و برآوردهای جمعیتی قرار گرفته است.

۲-۳) **نرخ رشد طبیعی جمعیت**: رشد طبیعی جمعیت (RNI) که نشان دهنده خالص

مانده جمعیت ناشی از موالید و وفات می باشد یکی از عوامل اصلی و پایه ای تعیین کننده روند

رشد جمعیت یک منطقه بوده و در واقع پتانسیل اصلی افزایش جمعیت در این شاخص قرار

دارد.

با توجه به آمارهای ثبت موالید و وفات انتشار یافته سازمان ثبت احوال کشور طی سالهای

۷۵-۸۶ ضمن محاسبه میزان خام ولادت (CBR) و میزان خام مرگ و میر (CDR)، نرخ رشد

طبیعی جمعیت برای سالهای مزبور را محاسبه نموده ایم. نتایج بدست آمده در جدول شماره

۲۳ آورده شده اند.

علیهذا چنین مورد انتظار است که روند نرخ رشد طبیعی در همین سطوح در سالهای آتی

ادامه داشته باشد. نرخ رشد طبیعی محاسبه شده برای ۴ سال اخیر (۸۳-۸۶) بعنوان یکی از

مؤلفه های تعیین کننده نرخ رشد سالانه در فرمول پیش بینی جمعیت حاضر قرار گرفته است.

۲-۴) **تأثیر افزایش موالید اوایل دهه ۶۰**: پس از انقلاب اسلامی و شرایط خاص اوایل

دهه ۶۰ از جمله جنگ تحمیلی عراق بر علیه ایران، سیاستها و اهرمهای تشویقی افزایش

جمعیت باعث گردید که میزان عمومی موالید بطور عجیبی رو به افزایش نهاده و در نتیجه نرخ

رشد طبیعی جمعیت به بالاترین سطح خود در چند دهه گذشته برسد.

هر چند مکانیزم طبیعی کنترل درونی جمعیت، و نیز تدوین و اعمال سیاستهای کنترلی از نیمه دوم دهه ۶۰ روند مزبور را مهار نموده و باعث گردید که در دهه ۷۰ رشد طبیعی جمعیت کاهش چشمگیر یافته و به سطوح بسیار پایین نزول نماید، ولی بهر حال این پدیده جمعیتی اثر خود را بر بدنه هرم سنی جمعیت تمامی مناطق کشور بر جای گذاشت بنحوی که به شکل یک زائده بر بدنه هرم به پیش می رود و به تدریج اثرات خود را بجای می گذارد.

یکی از مهمترین اثرات جمعیتی این پدیده در دهه ۸۰ نمایان گردیده است و آن تأثیر بر افزایش وقایع حیاتی به علت افزایش سطح ازدواجها می باشد. جمعیت انبوه دنیا آمده در دهه ۶۰ اکنون به سن ازدواج رسیده اند. ازدواج این افراد و بدنیآ آوردن فرزند توسط آنها سطح موالید را افزایش داده است و این افزایش حداقل تا اواسط دهه ۹۰ ادامه خواهد یافت، بدین لحاظ در گزارش حاضر در پیش بینی جمعیت شهرستان های ناحیه کنگان تأثیر مزبور را در نظر گرفته ایم. بیشترین اثر این پدیده در نیمه دوم دهه ۸۰ و نیمه اول دهه ۹۰ در نظر گرفته شده است.

۵-۲) نرخ خالص مهاجرت: شاخص مهاجرت بعنوان یکی از تعیین کننده ترین متغیرهای جمعیت شناختی در مطالعه حاضر مورد توجه خاص قرار گرفته است. تأثیر این شاخص جمعیتی بر حجم و ترکیب جمعیت منطقه از چند جهت قابل توجه می باشد:

الف) افزایش تقاضای نیروی کار در منطقه بر اثر سرمایه گذاریهای در بخش صنعت نفت و گاز و در نتیجه جذب تعداد زیادی مهاجر بمنظور اشتغال مستقیم و غیر مستقیم و بهمراه خانواده هایشان.

ب) بیشترین حجم جمعیت مهاجر به دلیل نزدیکی شهرستان های کنگان و جم به مناطق تحت سرمایه گذاری ، به این شهرستانها خواهند شد .

ج) افزایش رونق صنعتی و اقتصادی در منطقه باعث به رونق افتادن سایر شهرستانهای استان گردیده و در نتیجه موازنه مهاجرتی آنها را نیز مثبت خواهد نمود .

د) معقول است که حجم تقریباً زیادی از تقاضای نیروی کار از شهرستانهای اطراف کنگان تأمین گردند (حداقل در کوتاه مدت) بدین ترتیب مقداری از حجم مهاجر پذیری شهرستانهای کنگان و جم از درون استان تأمین خواهد گردید و لذا مهاجر فرستی شهرستانهای دشتی و دیر نیز باعث خواهد گردید مقداری از حجم مهاجر پذیری این شهرستانها را خنثی نموده ولی بهر حال دارای موازنه مثبت خواهند بود .

ه) برابر مطالعات آمایش حوزه نفوذ مستقیم منطقه گازی پارس جنوبی ، بخش گزارش جمعیت ، انتظار می رود در مرحله راه اندازی طرح های توسعه نفت و گاز پارس جنوبی ، نزدیک به ۸۰۰۰۰ مهاجر جذب منطقه شوند و سپس در مرحله بهره برداری این رقم به ۱۱۰۰۰۰ نفر افزایش یابد .

مدل تاثیر نرخ مهاجرت طی ۲۰ سال آینده ، بصورت افزایشی و سپس کاهشی خواهد بود. بدین ترتیب که در دهه ۸۰ با راه اندازی تدریجی طرح های توسعه بر تعداد مهاجرین افزوده گردیده و سپس در دهه ۹۰ با بهره برداری از طرحها رشد نرخ مهاجرت روبه کاهش خواهد نهاد .

۲-۶) **فروض پیش بینی** : بمنظور بازتر شدن حوزه تحلیل و آینده نگری جمعیت طی سه فرض مختلف به پیش بینی جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه پرداخته ایم.

الف) فرض اول پیش بینی جمعیت

چنانچه جمعیت منطقه مورد مطالعه فقط با رشد طبیعی ناشی از ولادت و وفات به رشد خود ادامه دهد. فرض اول این گزارش بوقوع خواهد پیوست، هرچند این گزینه در واقع عملی بنظر نمی رسد ولی از آن بعنوان یک جمعیت کنترل و مشاهده اثرات پدیده مهاجرت می توان بهره برد.

بر طبق این فرض جمعیت ۲۵۱۰۲۵ نفری منطقه در سال ۸۵، به ۳۵۵۰۶۷ نفر در سال ۱۴۰۵ خواهد رسید. (جدول شماره ۲۶)

ب) فرض دوم پیش بینی جمعیت

چنانچه با نگاهی نه چندان خوشبینانه به طرحهای توسعه منطقه ای نظر داشته باشیم واحتمال برآورده شدن حدود ۵۰٪ سرمایه گذاریهای و تحقق اهداف طرحها را پیش بینی نماییم به فرض دوم پیش بینی می رسیم. بر طبق این فرض حدود ۱/۳ درصد نرخ خالص مهاجر پذیری برای کل منطقه طی ۲۰ سال آینده مفروض شده است و لذا ناحیه مورد مطالعه در سال ۱۴۰۵ تعداد ۳۹۷۳۴۱ نفر جمعیت خواهد داشت. (جدول شماره ۲۷)

ج) فرض سوم پیش بینی جمعیت

سرمایه گذاریهای انجام شده در استان بوشهر و مخصوصاً منطقه گازی پارس جنوبی، چشم انداز رونق اقتصادی و صنعتی این قسمت از کشورمان را از هم اکنون روشن ساخته است و با توجه به عزم راسخ مسئولین در تداوم این رویکرد باعث گردیده است به وقوع پیوستن پیش بینی های توسعه منطقه ای نزدیک به واقع گردند.

لذا با فرض موفقیت ۱۰۰٪ طرحهای مزبور و جذب خیل عظیم نیروی کار و جمعیت وابسته به آنها در ۲۰ سال آینده جمعیت را مورد پیش بینی قرار داده ایم که البته شهرستانهای کنگان و جم با متوسط ۵/۵ درصد بیشترین رشد و دشتی با متوسط ۳٫۰ درصد، کمترین رشد را خواهند داشت. بدین ترتیب برآورد می شود در سال ۱۴۰۵ جمعیت منطقه از ۲۵۱۰۲۵ نفر کنونی به حدود ۴۷۸ هزار نفر برسد. (جدول شماره ۲۸)

جدول شماره ۲۵: تاثیرگذاری شاخص های رشد در محاسبه و برآورد نرخ رشد جمعیت منطقه تحت بررسی

در مقاطع ۵ ساله تا افق ۱۴۰۵ به تفکیک سه پیش فرض

مقطع	فرض اول		فرض دوم		فرض سوم	
	درصد تغییر نرخ رشد طبیعی	تاثیر نرخ مهاجرت بر نرخ رشد	درصد تغییر نرخ رشد طبیعی	تاثیر نرخ مهاجرت بر نرخ رشد	درصد تغییر نرخ رشد طبیعی	تاثیر نرخ مهاجرت بر نرخ رشد
۱۳۸۵-۱۳۹۰	۱۰	۰	۱۰	۴۰	۱۰	۷۰
۱۳۹۰-۱۳۹۵	۱۵	۰	۱۵	۳۰	۱۵	۶۰
۱۳۹۵-۱۴۰۰	۱۰	۰	۱۰	۲۰	۱۰	۵۰
۱۴۰۰-۱۴۰۵	۵	۰	۵	۱۰	۵	۴۰

در جداول شماره ۲۶ الی ۲۸ پیش بینی جمعیت منطقه مورد مطالعه به تفکیک شهرستان و بر اساس ۳ فرض مذکور در بالا و در مقاطع ۵ ساله آورده شده اند.

جدول شماره ۲۶: پیش بینی جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه تا سال ۱۴۰۵ به تفکیک ۵ ساله
فرض اول: بدون افزایش سرمایه گذاری

ردیف	شهرستان	سال ۱۳۹۰		سال ۱۳۹۵		سال ۱۴۰۰		سال ۱۴۰۵	
		پیش بینی جمعیت	بر آورد نرخ رنده ساله	پیش بینی جمعیت	بر آورد نرخ رنده ساله	پیش بینی جمعیت	بر آورد نرخ رنده ساله	پیش بینی جمعیت	بر آورد نرخ رنده ساله
۱	دشتی	۸۰۴۰۹	۱۰۵۰	۸۶۶۰۲	۱۰۵۰	۹۲۹۷۳	۱۰۴۳	۹۹۴۹۴	۱۰۳۷
۲	سرخان	۹۹۶۶۸	۲۰۴۳	۱۱۲۲۹۸	۲۰۴۳	۱۲۵۸۸۲	۲۰۳۱	۱۴۰۳۸۶	۲۰۲۱
۳	بج	۴۳۲۴۴	۲۰۳۱	۴۸۷۲۵	۲۰۴۳	۵۴۶۱۸	۲۰۳۱	۶۰۹۱۱	۲۰۲۱
۴	دی	۴۹۹۸۸	۰۰۵۵	۵۱۴۴۲	۰۰۵۵	۵۲۸۷۲	۰۰۵۳	۵۴۲۷۵	۰۰۵۳
	تاجیک	۲۷۳۳۰۹	۱۰۷۰	۲۹۹۰۶۷	۱۰۸۰	۳۲۶۳۴۶	۱۰۷۵	۳۵۵۰۶۷	۱۰۶۹

جدول شماره ۲۷: پیش بینی جمعیت شهرستانهای مورد مطالعه تا سال ۱۴۰۵ به تفکیک ۵ ساله
فرض دوم: حدود ۵۰ درصد سرمایه گذارینها محقق گردد

ردیف	شهرستان	سال ۱۳۹۰		سال ۱۳۹۵		سال ۱۴۰۰		سال ۱۴۰۵	
		پیش بینی جمعیت	بر آورد نرخ رنده ساله	پیش بینی جمعیت	بر آورد نرخ رنده ساله	پیش بینی جمعیت	بر آورد نرخ رنده ساله	پیش بینی جمعیت	بر آورد نرخ رنده ساله
۱	دماوند	۷۷۵۴۲	۰.۷۰	۸۱۵۲۰	۱.۰۱	۸۶۴۶۸	۱.۱۹	۹۲۵۳۳	۱.۳۷
۲	کاشان	۱۱۴۸۱۵	۵.۲۵	۱۴۲۲۰۹	۴.۳۷	۱۶۷۱۸۳	۳.۲۹	۱۸۶۴۴۶	۲.۲۱
۳	قزوین	۴۳۲۴۴	۲.۳۱	۴۸۷۲۵	۲.۴۲	۵۴۶۱۸	۲.۳۱	۶۰۹۱۱	۲.۲۱
۴	سمنان	۵۱۴۲۹	۱.۱۲	۵۳۹۲۸	۰.۹۶	۵۵۹۶۶	۰.۷۴	۵۷۴۵۱	۰.۵۳
	کل منطقه	۲۸۷۰۳۰	۲.۶۸	۳۲۶۳۹۲	۲.۵۷	۳۶۴۴۳۶	۲.۱۹	۳۹۷۳۴۱	۱.۷۴

نتیجه گیری

تمامی یافته های گزارش حاضر تأیید کننده تأثیرگذاری قطعی توسعه صنعتی برحجم و توزیع و ترکیب جمعیت های انسانی می باشد. همانطور که در طول گزارش تشریح گردید، جمعیت ناحیه مورد مطالعه که شامل ۴ شهرستان دشتی، کنگان و جم و دیر می باشد و مهمترین تجمع های انسانی اطراف ناحیه گازی پارس جنوبی را در برمی گیرند، قبل از رویکرد توسعه صنعتی نفت و گاز، از رشد پایین تر از حدود طبیعی برخوردار بوده و در برخی موارد بر اثر مهاجرفرستی در حال کاهش جمعیتی بوده اند. ولی پس از شروع روند سرمایه گذاریهای کلان در سطح منطقه، ضریب جذب جمعیتی آنها بار مثبت به خود گرفته و برحجم جمعیت افزوده گردیده است. افزایش حجم جمعیت منطقه و بالا رفتن نرخ رشد جمعیت موجب ایجاد ناهمگونی و ناصافی بر بدنه هرم سنی و جنسی جمعیت گردیده و به همین ترتیب تمام شئون ساختمان جمعیت را دچار تحول و تغییر نموده است. مسلماً عدم وجود رویکرد مزبور هیچگاه اینچنین موقعیت جمعیتی را برای این منطقه رقم نمی زد. بهر حال از یک طرف افزایش حجم جمعیت از نظر کمی و کیفی معلول توسعه صنعتی منطقه می باشد و از طرف دیگر و به صورت متقابل این ساختار جمعیتی خود نیز بر روند رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی جامعه اثرگذار بوده و تحولات بعدی را رقم خواهد زد.

منابع

- ۱- ا.ج. پولارد و سایرین، ترجمه هما آقا و سایرین: روشهای تحلیل جمعیت، چاپ سوم، انتشارات دانشگاه، شیراز ۱۳۷۶.
- ۲- شیخی، محمد تقی، تحلیل و کاربرد جمعیت شناسی، چاپ ۲، انتشارات اشراقی، تهران، ۱۳۷۶
- ۳- تقوی، نعمت اله: جمعیت و تنظیم خانواده، چاپ ۲، نشر روان پویا، تبریز، ۱۳۷۷.
- ۴- سید میرزایی، سید محمد، جمعیت شناسی عمومی، چاپ اول، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی تهران، ۱۳۸۱.
- ۵- امانی، مهدی: تحلیل جمعیت شناسی، چاپ اول انتشارات سمت، تهران، ۱۳۷۶
- ۶- زنجانی، حبیب اله: تحلیل جمعیت شناسی، چاپ اول، انتشارات سمت، تهران، ۱۳۷۶
- ۷- مرکز آمار ایران نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال های ۶۵ و ۷۵، نتایج تفصیلی استان بوشهر.
- ۸- مرکز آمار ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سالهای ۶۵ و ۷۵، شناسنامه آبادیها، شهرستان کنگان و جم، دشتی، دیر.
- ۹- مرکز آمار ایران، درگاه ملی آمار، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵، استان بوشهر: www.aci.org
- ۱۰- سازمان ثبت احوال کشور، دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی: سالنامه آماری، سالهای ۸۳ و ۸۴ و ۸۵ و ۸۶